

Zegening en uitzending van kinderen die als koningen gekleed rondgaan bij het feest van de Openbaring van de Heer

INLEIDING

1. Het is een oud volksgebruik in de Nederlanden en daarbuiten in Noord-West Europa, dat op of rond 6 januari armen en kinderen zich verkleeden als koningen en met een ster op een stok door de straten lopen, huis na huis aanbellen, een lied zingen en de hand geopend houden om een geschenk te ontvangen van de bewoners van elk huis.
2. De oorsprong van dit gebruik is gelegen in het bijbelse verhaal van de drie wijzen uit het oosten, die de ster volgden om de pasgeboren koning van de Joden, het kind Jezus, te zoeken (Mt. 2, 1-12). De betekenis van dit bezoek aan het Jezuskind ligt in de openbaring van Jezus als Heiland en Verlosser niet alleen voor het uitverkoren joodse volk, maar voor alle volkeren. De wijzen uit het oosten staan voor de niet-joodse volkeren; de hulde die zij aan Jezus brengen wijst op de erkenning van Jezus als Koning. Zij zelf werden door een ster van Godswege geleid.
3. Sinds de hoge middeleeuwen bestond er in Europa een grote verering van de Drie Koningen. Keulen beroept er zich zelfs op, relieken van deze wijzen uit het oosten te bewaren in de “Driekoningenschrijn”, die eind twaalfde, begin dertiende eeuw werd vervaardigd. Het feest van het bezoek van de wijzen uit het oosten aan het arme Christus-kind zou de aandacht richten op arme mensen, in wie men Christus in zijn armoede herkende en wilde dienen. Tijdens de middeleeuwen deelden stadsbesturen en kloosteroversten op deze dag geschenken uit aan arme lieden. Maar ook hielden arme mensen en later ook kinderen, uitgedost als drie koningen, een bedeltocht. Het zingend rondtrekken op dit feest met een ster bevestigd aan een stok kreeg de naam “driekoningenzingen” of “sterzingen”.¹
4. In de nieuwe evangelisatie kan deze traditie een belangrijke plaats innemen in de geloofsvorming van kinderen. Het verdient aanbeveling dat het driekoningenzingen als een christelijk gebruik georganiseerd wordt door de parochie of een andere religieuze gemeenschap in functie van het uitdragen van de diepe betekenis van het christelijke feest.
5. De kinderen trekken zingend rond om te getuigen van de pasgeboren koning van de Joden, die ook de Redder is van de hele wereld. Zij verzamelen geschenken (doorgaans een geldelijke bijdrage) om die door te geven ten bate van noodlijdende kinderen elders in de wereld. Daarmee is het driekoningenzingen ook een diaconaal project van kinderen voor kinderen.
6. De jonge zangers kunnen aan de mensen die voor hen de deur openen, ook iets ten geschenke geven: huiszegens, waardoor de woning aan het begin van het nieuwe jaar aan God wordt toegewijd. De gedrukte huiszegen die zij afgeven, draagt het opschrift “C+M+B”. Dit zijn de beginletters van de Latijnse zegewens “*Christus mansionem benedicat*”, d.w.z. “Moge Christus het huis zegenen”, ofwel van de drie namen die volgens de traditie worden toegekend aan de drie wijzen: Caspar, Melchior, en Balthasar.
7. De kinderen die deelnemen aan het driekoningenzingen kunnen met hun attributen en huiszegens worden gezegend en vanuit de kerk of kapel worden uitgezonden. De zegeningen vinden plaats met een liturgische ritus. De bedienaar van de zegening(en) is een priester of diaken, als deze aanwezig is; met toestemming van de diocesane bisschop kan ook een leek de zegeningen verrichten (vgl. *Klein Rituale voor de Nederlandse Kerkprovincie*, nr. 473-474, p. 218-219).
8. Een besprenkeling met wijwater is mogelijk, waarbij het aan te bevelen is om de gelovigen aan te sporen het paasmysterie te gedenken en het geloof van hun doopsel te hernieuwen. Als teken zowel van verering en hulde als van het opstijgende gebed van de Kerk is ook een bewieroking mogelijk van de personen / kinderen (driekoningen) en van de voorwerpen van de religieuze tekens die zij met zich dragen. (*De Benedictionibus*, 26)
9. Op deze wijze is het driekoningenzingen niet alleen een hulp voor de arme kinderen in de wereld, maar ook een concretisering van de diepe betekenis van het feest van de Openbaring van de Heer: kinderen zijn ook brengers van de heilbrengende boodschap van de geboorte van de Verlosser van heel de wereld en dragen bij aan het dienstwerk ten bate van de armen.

---

¹ Midden jaren '80 van de twintigste eeuw ontstond een nieuw gebruik: vóór Kerstmis wordt vredeslicht ontstoken in Bethlehem en daarna door kinderen en scouts verspreid over de hele wereld.

I. ZEGENING EN UITZENDING VAN DE DRIEKONINGEN-ZANGERS TIJDENS EEN VIERING VAN DE EUCHARISTIE

OPENINGSRITEN

Openingslied

Bijv. "Drie koningen zagen een sterre" (strofe 1) (t: *G. de Bruyn; GvL 597; LD 752;*)

Directorium voor liturgische gezangen, Repertoriumlijst nr. DLG 323

Begroeting

Pr.: In de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

Allen: *Amen.*

Pr.: De genade van de Heer Jezus,
die onder ons verschenen is, zij met u / jullie.

Allen: *En met uw geest.*

Bewieroking van het altaar

Aan het begin van de viering kan een bewieroking plaatsvinden van het altaar. De viering kan door de priester, diaken of een assistent worden ingeleid met deze of overeenkomstige woorden:

Beste kinderen en allen die hier in geloof zijn samengekomen. Vandaag vieren wij dat wijzen uit het oosten kwamen om het pasgeboren Jezus-kind te erkennen en te eren als de Zoon van God. De wijzen uit het oosten brachten wierook mee voor het Jezus-kind.

Ook wij naar Jezus, die telkens in de eucharistieviering bij ons komt op het altaar. Nu wordt het altaar bewierookt als teken van onze eerbied voor Jezus. Mogen ons offer en gebed als wierook opstijgen tot God in den hoge.

Boete-act: zegening van water en besprenkeling

Als boete-act kan de zegening van water en de besprenkeling met wijwater plaatsvinden van de kinderen die deelnemen aan het drie-koningen-zingen, en van de overige gelovigen.

Pr.: Moge het water dat wordt gezegend,
een gedachtenis zijn aan het doopsel dat wij als christenen hebben ontvangen,
en ons Christus in herinnering brengen,
die ons door zijn geboorte op aarde
en door zijn lijden, dood en verrijzenis heeft verlost.

Pr.: Almachtige, goede God
alwat leeft, is door U geschapen;
zegen dit water + dat wij in vertrouwen op U gebruiken
om gezuiverd te worden van onze fouten en zonden
en om uw hulp en bescherming te krijgen.
Laat ons hierdoor altijd leven uit de kracht van ons doopsel
Door Christus, onze Heer.

Eer aan God in den Hoge (facultatief)

Collecta-gebed

LEZING VAN HET WOORD VAN GOD

Evangelielezing

Priester of diaken, resp. een assistent leidt de lezing in met deze of gelijkaardige woorden:

Wij gaan nu luisteren naar het woord van het Evangelie. Want dit woord van Jezus brengt licht in ons leven, en is voor ons een ster die ons de weg wijst als het donker is. Van dat licht gaan de driekoningenzangers straks getuigen met hun ster om iedereen te herinneren aan de Blijde Boodschap van Jezus.

Pr./Di: De Heer Jezus Christus, het Licht van de wereld, zij met u/jullie.

Allen: *En met uw geest.*

Het is aan te bevelen op deze dag het evangelieboek te bewieroken en de lezing van het evangelie te omgeven met kaarsen

Priester of diaken:

Lezing uit het heilig Evangelie volgens Matteüs

Mt.2, 1-12

Dit evangelie kan gelezen worden in rolverdeling met twee kinderen; zie “Evangelieboek voor vieringen met kinderen”, p. 40-41.

Korte homilie / toespraak

Eventueel houdt de priester of diaken een korte homilie (in dialoog) om de bijbellezing(en) toe te lichten, zodat de kinderen de betekenis van de viering op gelovige wijze verstaan. Eventueel kan een geschikte leek met toestemming van de pastoor of rector van de kerk de kinderen toespreken (*Directorium voor missen met kinderen*, nr. 48, resp. 24).

Gezang

Na de evangelie lezing kan men een antwoordpsalm zingen of een ander gepast gezang.

Geloofsbelijdenis

Voorbede

In het universele gebed (het gebed van de gelovigen ofwel voorbede) kan men gebruik maken van deze intenties:

Priester: God heeft zijn Zoon Jezus naar de wereld gezonden, niet om de wereld te oordelen, maar te redden. Daarom bidden wij:

Lector: Voor alle mensen die wij zullen ontmoeten:
dat God hen, hun families en hun huizen mag zegenen. Laat ons bidden. *

Allen: * Heer, onze God, wij bidden U verhoor ons, **of:** Heer, ontferm U.

Lector: Voor de arme kinderen voor wie wij nu op stap gaan:
dat wij hen helpen door onze rondgang in de parochie / buurt
en dat alle mensen kunnen leven in vrede en vreugde. Laat ons bidden. *

Lector: Voor vluchtelingen en mensen die geen veilig thuis hebben:
dat wij niet blind zijn voor hun noden. Laat ons bidden. *

Voorb: Voor de kinderen die, gekleed als koningen, geschenken gaan verzamelen
voor arme kinderen in andere landen:
dat zij veel vreugde mogen beleven aan hun goede werken. Laat ons bidden. *

Zegening van de sterzangers met hun attributen

Het slotgebed van het gebed van de gelovigen (de voorbede) is het volgende zegeningsgebed over degenen die gaan zingen en over hun attributen (kleding, kronen, huiszegen).

Pr.: Heer onze God,
Gij hebt de wijzen uit het oosten
door een ster naar Jezus geleid.
Zij hebben Hem gevonden en waren vol vreugde.
Zegen + deze kinderen met de tekens die ze bij zich dragen,
nu zij, gekleed als wijzen en koningen,
de vreugde van Christus gaan brengen
naar hen die in onze parochie / buurt wonen.
Laat hen altijd uw licht volgen
en een stralend teken zijn van uw liefde.
Open de harten en de handen van de mensen,
zodat zij door hun gaven meehelpen
om het licht van het geloof uit te dragen in heel de wereld.
Door Christus, onze Heer.
Allen: *Amen.*

De priester kan de attributen besprenkelen met wijwater en bewieroken.

EUCCHARISTISCHE LITURGIE

BEREIDING VAN DE GAVEN

Kinderen kunnen eventueel collecteren in de kerk en daarna deze gaven naar de priester bij het altaar brengen. De viering vervolgt op de gebruikelijke wijze.

COMMUNIERITUS

Oproep tot het Gebed des Heren

Priester: Wij worden kinderen van God genoemd en we zijn het ook;
daarom roepen wij de Vader aan
met de woorden die Jezus ons gegeven heeft:

Allen: Onze Vader ...

De viering vervolgt op de gebruikelijke wijze.

SLOTTRITUS

Slotwoord

Na het slotwoord komen de kinderen groepsgewijs naar voren en ontvangen ze de attributen die ze meedragen bij hun uitzending. Daarna stellen ze zich op in het middenpad, gekeerd naar het altaar. Na de zegen zegt de priester / diaken: Gaat en verkondigt het evangelie van de Heer. Daarop verlaten ze in processie de kerk, gevolgd door de priester met zijn assistenten. Terwijl de kinderen en de kerk/kapel verlaten met hun begeleid(st)er(s), kan nog een lied gezongen worden, bijv. Driekoningen zagen een sterre (strofe 2-3).

II. ZEGENING EN UITZENDING VAN DE DRIEKONINGEN-ZANGERS TIJDENS EEN VIERING VAN HET WOORD

OPENINGSRITEN

Openingslied

Bijv. “Drie koningen zagen een sterre” (strofe 1) (*t: G. de Bruyn; GvL 597; LD 752; Directo-
rium voor liturgische gezangen, nr. DLG 323*)

Begroeting

Pr./Diaken: In de naam van de Vader en de Zoon
en de Heilige Geest.

Allen: *Amen.*

Pr./Diaken: De genade van de Heer Jezus,
die onder ons verschenen is, zij met u / jullie.

Allen: *En met uw geest.*

Als een leek de bedienaar van de zegening is, bidt hij of zij:
(Broeders en zusters,) laten wij eer en dank brengen
aan onze Heer Jezus Christus
die onder ons verschenen is.

Allen: *Amen.*

Welkomstwoord

LEZING VAN HET WOORD VAN GOD

Evangelielezing

Priester of diaken, resp. de gebedsleider:

Wij zijn hier samengekomen om te luisteren naar het woord van het Evangelie. Want dit
woord van Jezus brengt licht in ons leven, en is een ster die ons de weg wijst als het donker is.
Hiervan gaan de driekoningenzangers straks getuigen met hun ster, die ons herinnert aan de
Blijde Boodschap van Jezus. Daarom luisteren we eerst naar het Evangelie:

Pr./Di: De Heer Jezus Christus, het Licht van de wereld, zij met u/jullie.

Allen: *En met uw geest.*

Het is aan te bevelen op deze dag het evangelieboek te bewieroken en de lezing van het
evangelie te omgeven met kaarsen

Priester of diaken, resp. de gebedsleider:

Lezing uit het heilig Evangelie volgens Matteüs

Mt.2, 1-12

Dit evangelie kan gelezen worden in rolverdeling met twee kinderen; zie *Evangelieboek voor
vieringen met kinderen*, p. 40-41.

Gezang

Na de evangelie lezing kan men een antwoordpsalm zingen of een ander gepast gezang.

Korte preek

Eventueel spreekt de bedienaar de aanwezigen kort toe om de bijbellezing(en) toe te lichten, zodat zij de betekenis van de viering op gelovige wijze verstaan.

Gebed van de gelovigen

In het universele gebed (het gebed van de gelovigen ofwel voorbede) kan men gebruik maken van deze intenties:

Priester, resp. diaken of gebedsleider:

God heeft zijn Zoon Jezus naar de wereld gezonden,
niet om de wereld te oordelen, maar te redden.
Daarom bidden wij:

Lector: Voor alle mensen die wij zullen ontmoeten:
dat God hen, hun families en hun huizen mag zegenen.
Laat ons bidden. *

Allen: * Heer, onze God, wij bidden U verhoor ons, **of:** Heer, ontferm U.

Lector: Voor de arme kinderen voor wie wij nu op stap gaan:
dat wij hen helpen door onze rondgang in de parochie / buurt
en dat alle mensen kunnen leven in vrede en vreugde. Laat ons bidden. *

Lector: Voor vluchtelingen en mensen die geen veilig thuis hebben:
dat wij niet blind zijn voor hun noden. Laat ons bidden. *

Lector: Voor de kinderen hier
die, gekleed als koningen, geschenken gaan verzamelen
voor arme kinderen in heel de grote wereld:
dat zij veel vreugde mogen beleven
aan hun goede werken. Laat ons bidden. *

Zegeningsgebed(en)

Zegening van de sterzangers

De priester of diaken bidt met uitgestrekte handen:

Heer onze God,
Gij hebt de wijzen uit het oosten
door een ster naar Jezus geleid.
Zij hebben Hem gevonden en waren vol vreugde.
Zegen + deze kinderen
nu zij gekleed als wijzen en koningen
de vreugde van Christus zullen brengen
naar hen die in onze parochie / buurt wonen.
Laat hen altijd uw licht volgen
en een stralend teken zijn van uw liefde.
Open de harten en de handen van de mensen,
zodat zij door hun gaven meehelpen
om het licht van het geloof
uit te dragen in heel de wereld.
Door Christus, onze Heer.

Allen: *Amen.*

Als een leek de bedienaar van de zegening is, bidt hij of zij onderstaand zegeningsgebed en houdt daarbij de handen gevouwen:

De Heer onze God heeft de wijzen uit het oosten
door een ster naar Jezus geleid.
Moge Hij deze kinderen zegenen
die gekleed als wijzen en koningen
de vreugde van Christus zullen brengen
naar hen die in onze parochie / buurt wonen.
Dat zij altijd Gods licht mogen volgen
en een stralend teken zijn van zijn liefde.
Dat de Heer de harten en de handen van de mensen mag openen,
zodat zij door hun gaven meehelpen
om het licht van het geloof uit te dragen in heel de wereld.
Door Christus, onze Heer.
Allen: Amen.

Zegening van de sterren, kronen en gewaden

De priester of diaken bidt met uitgestrekte handen:

Zegen ook + deze sterren, kronen en gewaden,
opdat deze driekoningen-zangers een teken mogen zijn
van het licht van het Evangelie
en van de koninklijke waardigheid
waarmee Gij ons hebt bekleed door de menswording van uw Zoon.
Die leeft en heerst in de eeuwen der eeuwen.
Allen: Amen.

Als een leek de bedienaar van de zegening is, bidt hij of zij onderstaand zegeningsgebed en houdt daarbij de handen gevouwen:

Moge de Heer, onze God
deze sterren, kronen en gewaden zegenen,
opdat deze driekoningen-zangers een teken zijn
van het licht van het Evangelie
en van de koninklijke waardigheid
waarmee Hij ons heeft bekleed
door de menswording van zijn Zoon, Jezus Christus, onze Heer.
Die leeft en heerst in de eeuwen der eeuwen.
Allen: Amen.

Zegening van de gedrukte formulieren van de huiszegen

De priester of diaken bidt met uitgestrekte handen:

Heer, schenk uw zegen aan de huizen en verblijfplaatsen
die worden toevertrouwd aan uw bescherming.
Zegen allen die erin wonen
en die in geloof en vertrouwen deze + tekens van het kruis
bevestigen in hun woning.
Maak hen eendrachtig in geloof,
standvastig in liefde en laat hen groeien in hoop.
Dan zullen zij eens hun eeuwig thuis vinden bij U in de hemel.
Door Christus onze Heer.
Allen: Amen.

Als een leek de bedienaar van de zegening is, bidt hij of zij onderstaand zegeningsgebed en houdt daarbij de handen gevouwen:

Moge de Heer zijn zegen schenken
aan de huizen en verblijfplaatsen
die aan zijn bescherming worden toevertrouwd.
Mogen allen die erin wonen
en die in geloof en vertrouwen
deze tekens van het kruis bevestigen in hun woning,
eendrachtig zijn in geloof,
standvastig in liefde en groeien in hoop.
Dan zullen zij eens hun eeuwig thuis vinden
bij God in de hemel.
Door Christus onze Heer.

Allen: *Amen.*

Algemeen zegengebed over kinderen en hun attributen

De driekoningen-zangers met hun attributen kunnen ook gezegend worden in één zegengebed.

De priester of diaken bidt met uitgestrekte handen:

Heer onze God,
Gij hebt de wijzen uit het oosten door een ster naar Jezus geleid.
Zij hebben Hem gevonden en waren vol vreugde.
Zegen + deze kinderen met de tekens die ze bij zich dragen,
nu zij, gekleed als wijzen en koningen,
de vreugde van Christus gaan brengen
naar hen die wonen in onze parochie / buurt.
Laat hen altijd uw licht volgen
en een stralend teken zijn van uw liefde.
Open de harten en de handen van de mensen,
zodat zij door hun gaven meehelpen
om het licht van het geloof uit te dragen in heel de wereld.
Door Christus, onze Heer.

Allen: *Amen.*

Als een leek de bedienaar van de zegening is, bidt hij of zij onderstaand zegeningsgebed en houdt daarbij de handen gevouwen:

De Heer onze God heeft de wijzen uit het oosten
door een ster naar Jezus geleid.
Moge Hij zijn zegen schenken
aan deze kinderen met de tekens die ze bij zich dragen,
nu zij, gekleed als wijzen en koningen
de vreugde van Christus gaan brengen
naar hen die wonen in onze parochie / buurt.
Dat zij altijd Gods licht mogen volgen
en een stralend teken zijn van zijn liefde.
Dat de Heer de harten en de handen van de mensen mag openen,
zodat zij door hun gaven meehelpen
om het licht van het geloof uit te dragen in heel de wereld.
Door Christus, onze Heer.

Allen: *Amen.*

Besprenkeling en bewieroking

Na het zegeningsgebed kunnen de kinderen (driekoningen) met hun attributen besprenkeld worden met wijwater en bewierookt, waarbij de bedienaar zegt:

Moge dit water je doen denken aan het doopsel,
en je Christus in herinnering brengen,
die ons door zijn geboorte op aarde
en door zijn lijden en verrijzenis heeft verlost.
En moge de wierook als teken van gebed en offer
opstijgen tot God in den hoge.

Allen: *Amen.*

Bij de bewieroking gebeurt zoals in de eucharistie bij de bewieroking van de gelovigen tijdens de bereiding van de gaven.

Onze Vader en slotgebed

De kan ritus besloten worden met het Gebed des Heren en een afsluitend gebed

Priester, resp. diaken of gebedsleider:

Wij worden kinderen van God genoemd en we zijn het ook;
daarom roepen wij de Vader aan
met de woorden die Jezus ons gegeven heeft:

Allen: Onze Vader ...

Priester, resp. diaken of gebedsleider:

Almachtige, eeuwige God,
geleid door het licht van een ster
hebben de Wijzen, als eerstelingen uit de Kerk van de heidenen,
het Kind aanbeden als God, gehuldigd als Koning en beleden als Verlosser.
Wij vragen U:
doe alle volken Christus, het ware Licht, aanschouwen,
en Hem belijden als hun Heiland en Heer.
Die leeft en heerst in de eeuwen der eeuwen.

SLOTTRITUS

Slotwoord

Zegenbede en wegzending

Pr./Diaken: De zegen van de almachtige God,
de Vader, + de Zoon en de Heilige Geest,
dale over u neer en blijve altijd bij u.

Allen: Amen.

Pr./Di: Gaat nu allen heen in vrede.

Of: Gaat en verkondigt het Evangelie van de Heer

Allen: Wij danken God.

Als een leek de bedienaar is, houdt hij de handen gevouwen:

De Heer schenke ons zijn zegen, Hij beware ons voor onheil
en geleide ons tot het eeuwig leven. **Allen:** *Amen*

Terwijl de kinderen groepsgewijs naar voren komen om de huiszegens in ontvangst te nemen en de kerk/kapel verlaten met hun begeleid(st)er, kan nog een lied gezongen worden, bijv. Driekoningen zagen een sterre (strofe 2-3).